

Občanské právo hmotné(OPH)  
Občanské právo procesní(OPP)  
&  
Obchodní právo



Ing. Mgr. Tomáš Klusák

# Obsah přednášky

- OPH
- OPP
- Obchodní právo
- Příklady

# Zásady OPH (opak.)

- Zásada „Vše je dovoleno, co není zakázáno“
- Zásada autonomie vůle
- Zásada „právo náleží bdělým“
- Zásada jistoty soukromoprávního obratu
- Zásada prevence
- Zásady výkonu práv s dobrými mravy

# Občanskoprávní skutečnosti a právní jednání

- Vznik/změna/zánik občanskoprávního vztahu spojen právní skutečností
  - Subjektivní vs. Objektivní
- Právní jednání
  - Náležitosti subjektu (Svéprávnost)
  - Náležitosti vůle (skutečnost, svoboda, vážnost, a prostá omylu)
  - Náležitosti projevu (určitost, srozumitelnost, forma)
  - Shoda vůle a projevu vůle
  - Náležitosti předmětu (možnost a dovolenost)

# Neplatnost právního jednání

## ○ Absolutní

- Neplatnost od počátku, přímo ze zákona
- Soud k ní přihlíží EX OFFO
- Rozpor se zákonem, zjevný rozpor s dobrými mravy, zjevné narušení veřejného pořádku, závazání k plnění od počátku nemožnému

## ○ Relativní

- Platný, než se oprávněný subjekt dovolá
- 3 roky promlčecí lhůta
- Př. Jednání v omylu

# Čas jako právní skutečnost

- Promlčení
  - Obecná doba 3 let
  - Nebylo-li právo vykonáno v PL, promlčí se a dlužník není povinen plnit
  - Vlastnické právo se nepromlčuje
  - Námitku vznese povinný
- Prekluze
  - Následkem je zánik práva
  - Soud přihlíží ex offo
  - Reklamační lhůty jako příklad

# Zastoupení

- Smluvní, zákonné
- Zákonné zastoupení a opatrovnictví
  - U nezletilých ze zákona
  - Opatrovníka jmenuje soud
  - Osobám bez svéprávnosti-----opatrovník
- Zastoupení smluvní
  - Na základě plné moci
  - Plná moc generální a speciální

# Občanskoprávní vztah

- Subjekt + objekt + obsah
- Absolutní
  - Právo vzniká individuálně určenému subjektu a povinnost vzniká neurčeným subjektům (vlastnické právo)
- Relativní
  - Práva a povinnosti mezi konkrétně určenými subjekty (smlouva)



# Občanskoprávní vztah

- Věcná práva (VP, D, VPKC)
  - Absolutní vztahy
  - Výraz přivlastňování
  - Nejsou závislé na konkrétním vztahu konkrétních subjektů
- Závazkové vztahy (kupní smlouva, smlouva o dílo)
  - Relativní povahy
  - Mezi konkrétními subjekty
  - Výraz hodnoty

# Věcná práva

## ○ Vlastnictví

- Právo absolutní, tedy působí proti všem, všichni musí VP respektovat a musí se zdržet všeho, co by oprávněného rušilo v jeho právu. Právní panství nad věcí

## ○ Držba

- Faktická všeobecná moc nad věcí
- Úmysl nakládat s věcí jako s vlastní

## ○ Věcná práva k věci cizí

- Právo stavby, Věcná břemena, Zástavní právo, Zadržovací právo

# Závazkové vztahy

- Věřiteli vzniká právo na plnění (pohledávka) od dlužníka a dlužníkovi vzniká závazek splnit svůj dluh
- Působí inter partes
- Související instituty
  - Vznik závazků (smlouva x porušení PP)
  - Změna závazků (dohoda, prodlení)
  - Zánik závazků
  - Zajištění závazků (ručení, smluvní pokuta)

# Právní odpovědnost

- Uplatnění nepříznivých následků stanovených normou vůči tomu, kdo porušil právní povinnost
- Právní delikt je obecné protiprávní jednání nějaké osoby
- Za právní delikt následuje sankce
- V OP nejčastěji náhrada škody (majetková x nemajetková), obnova předešlého stavu

# Dědické právo

- Universální sukcese
  - Dědic vstupuje do všech práv a povinností zůstavitele. Majetek je jeden celek (A+P)
- DP vzniká smrtí zůstavitele, právo na pozůstalost nebo poměrný díl z ní
- Předpoklady dědění
  - smrt Z, existence dědictví, právní důvod dědění, způsobilý dědic

○ Právní důvod



Závěť

Zákon

Dědická smlouva

# OPP

- Základní zásady OPP
  - Zásada dispoziční
  - Zásada projednací
  - Zásada kontradiktornosti
  - Zásada rovnosti účastníků
  - Zásada volného hodnocení důkazů
  - Zásada veřejnosti a ústnosti
- Základní právní pramen je OSŘ

# Pravomoc vs. Příslušnost soudu

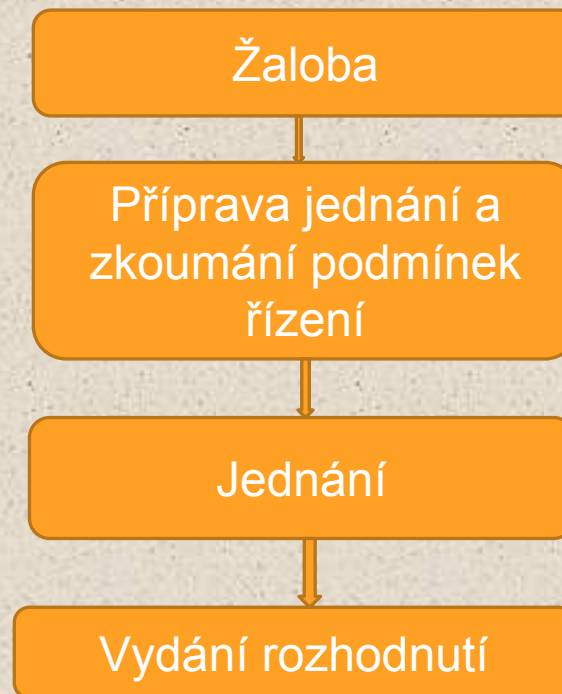
- Pravomoc (§ 7 odst. 1 OSŘ)
  - Rozsah záležitostí, které soudy projednávají a rozhodují (soukromoprávní věci)
- Příslušnost
  - Vymezení článku soustavy soudů, který má danou věc projednat a rozhodnout
  - Věcná x místní

# Civilní proces

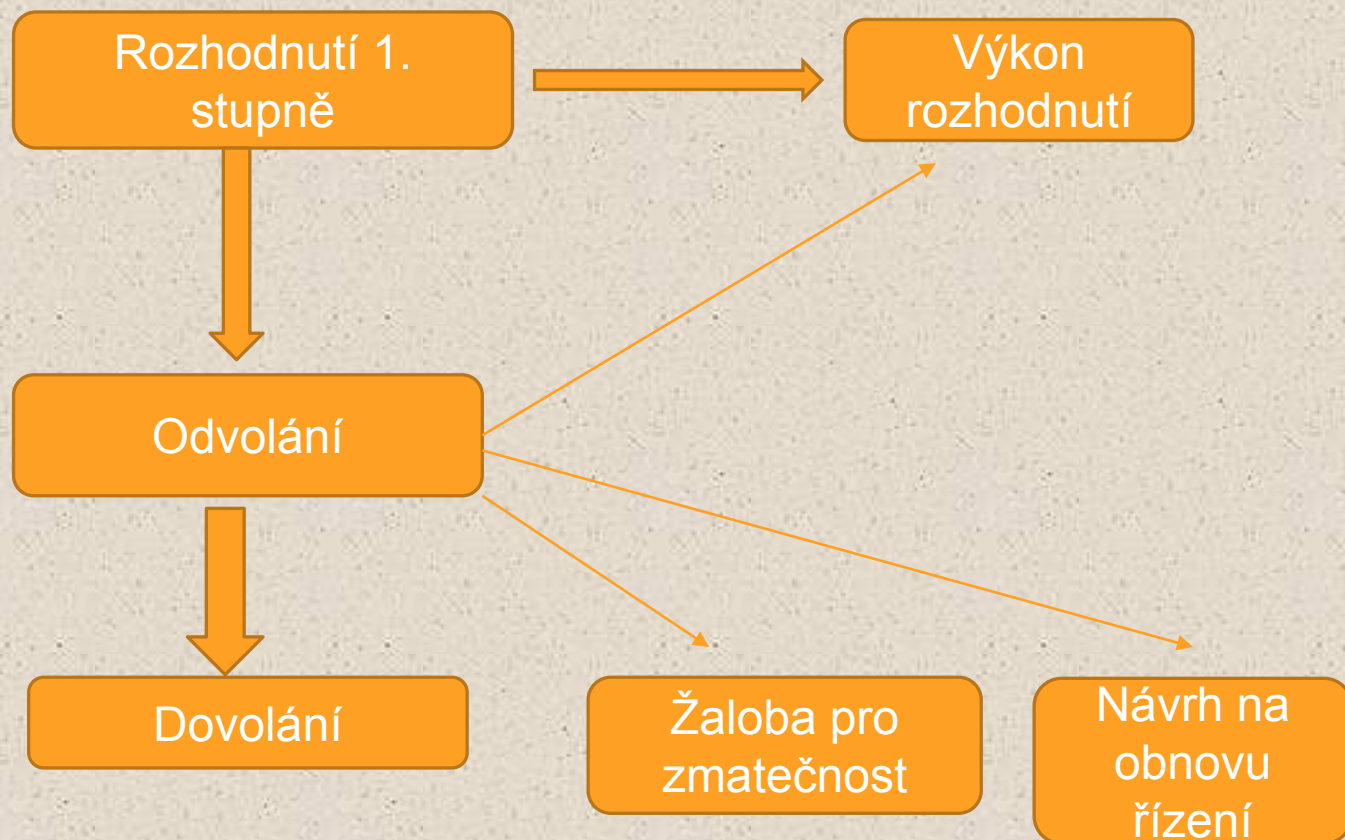
- Sporné řízení (občanský soudní řád)
  - Žalobce a žalovaný
  - Zásady dispoziční, projednací, kontradiktornosti, koncentrace řízení
- Nesporné řízení
  - Zákon o zvláštních řízeních soudních
  - Zahájeno i bez návrhu
  - Navrhovatel a ti, o jejichž právech má být jednáno nebo navrhovatel a ti, které zákon za účastníky označuje (řízení o dědictví, řízení o osvojení)
  - Zásady oficiality, vyšetřovací



# Průběh civilního soudního řízení na prvním stupni



# Další průběh řízení



# Právní moc a vykonatelnost

- Právní moc
  - Existence účinků nezměnitelnosti a závaznosti soudních rozhodnutí
- Vykonatelnost
  - Možnost vynucení povinnosti uložené v rozhodnutí i proti vůli povinného

# Výkon rozhodnutí

- Výkon rozhodnutí dle OSŘ činí soud
- Výkon rozhodnutí dle EŘ činí soudem pověřený exekutor



účelem je splnění povinnosti, uložené v rozhodnutí

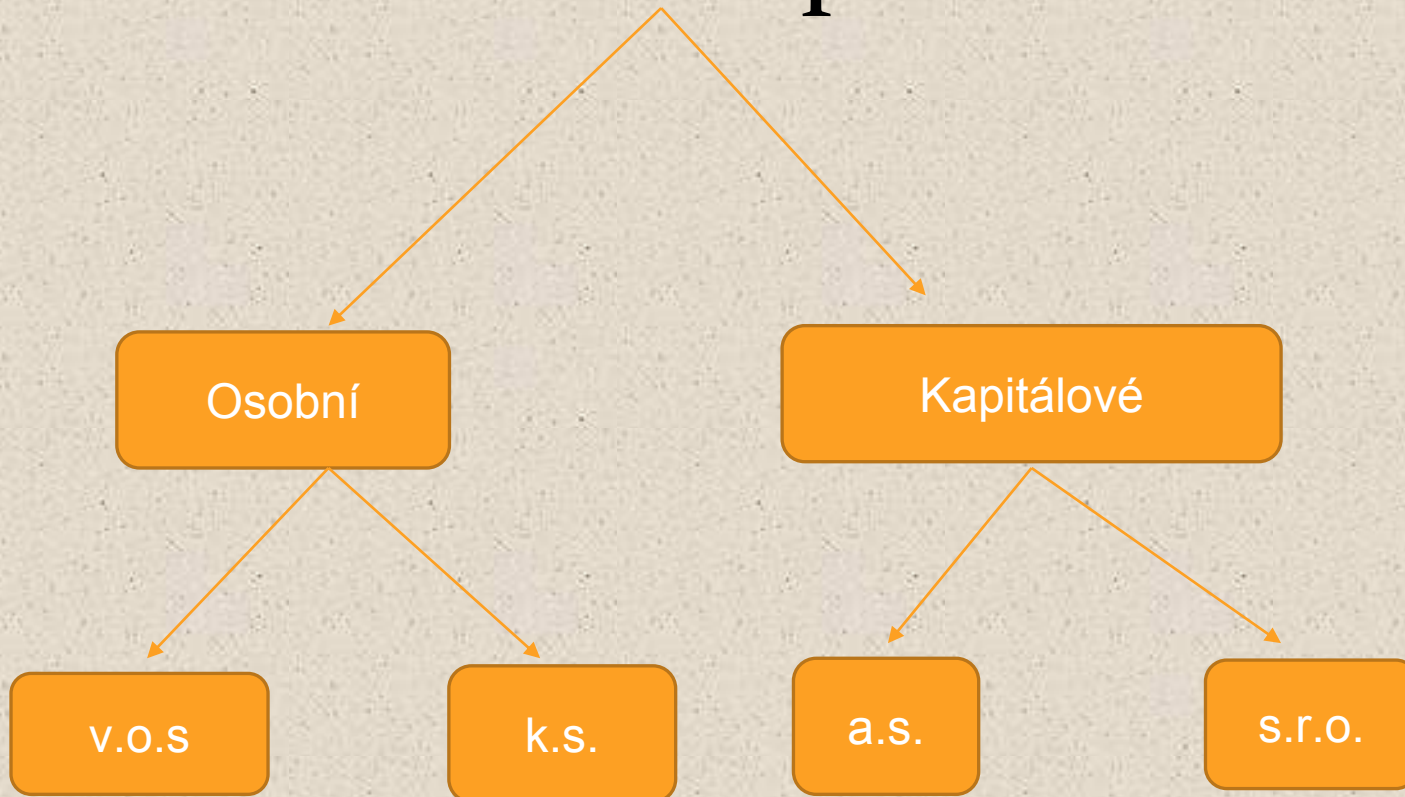
# Obchodní právo

- Upravuje majetkoprávní postavení podnikatelů a vztahy s podnikáním související. Upravuje i některé vztahy mezi nepodnikatelskými subjekty a některé vztahy mezi podnikatelem a státem (např. obchodní rejstřík, účetnictví podnikatelů)
- Prameny ZOK. + OZ + zákon o přeměnách

# Některé pojmy

- Obchodní firma
  - Jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku (Karel Novák – Botasky s.r.o.)
  - Nesmí být zaměnitelná a působit klamavě
- Obchodní jmění
  - Soubor obchodního majetku a závazků, poskytuje informace o majetkových poměrech podnikatele

# Obchodní společnosti



# Akciová společnost

- Založení ( zakladatelské smlouva + stanovy+ zajištění vkladů)
- vhodná především pro správu a provoz větších podniků, u kterých je potřeba velká kumulace kapitálu
- ZK alespoň 2 mil. Kč nebo 80 000 EUR
- Valná hromada, představenstvo, dozorčí rada nebo statutární ředitel a správní rada
- Akcie = cenný papír, s nímž jsou spojeny práva akcionáře



# Společnost s ručením omezeným

- Základní kapitál může být i jen 1 Kč (§ 142 ZOK).
- Založena společníkem/ky
- Účast společníků formou poskytnutého kapitálu, oddělení majetku společníků od majetku společnosti a nízké riziko ručení společníků za závazky společnosti.
- Statutárním orgánem je jednatel
- Práva a povinnosti jsou spojeny s obchodním podílem
- Valná hromada (společníci)
- Jednatel jedná za společnost

# Veřejná obchodní společnost

- Společnost, kde pro společnou firmu podnikají alespoň 2 osoby
- Vznik uzavřením společenské smlouvy
- Závislost na činnosti společníků
- Společníci ručí za její dluhy společně a nerozdílně
- K obchodnímu vedení je oprávněn každý společník
- Statutárním orgánem=všichni společníci

# Komanditní společnost

- Založení společenskou smlouvou
- Komanditista
  - Společník, jež je povinen vložit vklad, ručí do výše nesplaceného vkladu
- Komplementář
  - Ručí za závazky celým svým majetkem, realizuje účel, za kterým byla společnost vytvořena. Je statutárním orgánem, vykonává i obchodní vedení společnosti

# Příklady

- 1) Koupili jste si auto z autobazaru, ozve se Vám však někdo, kdo tvrdí, že auto je jeho, protože mu bylo ukradeno. Za jakých podmínek si můžete auto ponechat?
- 2) Ve Vašem domě byla odhlasována rekonstrukce na schůzi shromáždění společenství vlastníků (právnícká osoba se sídlem v Brně). Jste mezi skupinou, která s tímto rozhodnutím nesouhlasí, jelikož hlasování nebylo v souladu se stanovami. Na který soud podáte příslušnou žalobu?



Otázky???



Děkuji za pozornost

# Literatura

- TOMANCOVÁ, SCHELLE K., SCHELLEOVÁ, I., HYNŠT, A., *Základy práva (nejen) pro školy*. Jaroslava Tomancová a kolektiv. 1. vyd. Boskovice: ALBERT, 2007. 360 s. Právo. ISBN 80-73-26-110-3
- STAVINOHOVÁ, J., *Civilní proces a organizace soudnictví*. Brno : Doplněk, 2003. 660 s. ISBN 80-210-3271-5
- Občanský zákoník (zák. č. 89/2012 Sb.)
- Občanský soudní řád (zák. č. 99/1963 Sb.)
- Zákon o obchodních korporacích (zák. č. 90/2012)